

רחוב הרברט סמואל 4
ת.ד. 724, טלפון 234252
ירושלים

23 חדר 1979
JEWISH CHRONICLE
(London, England)

סוכנות לקטעי עתונות
רחוב הרברט סמואל 4
ת.ד. 724, טלפון 234252
ירושלים

23 חדר 1979
הצפה

עיתורי

סופרים וספרים

לך עם האנשים

מאת: ש. קורא

שמעון פרס, מן הבולטים באגשידיבור ישראלים, בעליכשר נוסח בעלפה ובכתב, ביוצייסט, מילא הפקדי-מפתח בענייני רכש ושי... המסתוב במשלה-מערך האחרונה פרק-זמן קצר גם ראשי-הממשלה בפועל הוא עתה יושב-ראש מפלגת-העבודה. דובר ראשי של האופי יציעה הראשית. מן המעטים מבין אנשי-ציבור הקובע עתים לכתיבת מאמר גם נגב לחיבור ספרים. לקוב הערכות פובליציסטיות במדיניות-חזק, בכעית פנים ובמהלכי הציבור שהוא אחד ממעצביו.

ענה מירסס ספרו, "לך עם האנשים" שבעה דיוקנאות (הוצאת עידנים, ירושלים תש"ס), דוד בן-גוריון ולוי אשכול, ברל כצנלסון ונתן אלתרמן, פרופ' א' ד' ברנמן, משה חביב והוגנתו נתניהו. מהם מורים ומנהיגים, מהם יודים ויעים, והאחרון גיבור מיבעצ אנטיבה, מיבעצ והוגנת, שיחד מיצגים, כדעת המחבר, מה שהדריך אלתרמן: "האנשים מהם צמחו הדברים".

הרכב נכתב על רובם, במיוחד על בן-גוריון, שבספרים מקיפים מתוארים שכיב חייו. ביו-גרפיהו של המחבר יש התרשמות אישית המורכבת קווי מות ואופי, פנישיות וקטע-ישיות, בשמה מתובלים דבריו הערכה המנוסחים נוסחים מנדורים. בין הדיוקנאות מהם שעשה במחיצתם, מהם ששהו בהיצעו, ועם רובם או גם כולם מגיע הכרזת וידידות. בטוביציני וזאת אותם ולפי ראייתו מצרף אמורה לעשויה, אירעו לפגועה ונמנה לבגש דמות. פמתיחה מציון, ניתן לבקר על מיושג העללים בתמונת שילרטיט, בעוד תמונה אמיתית עשויה אור וצל, אלא בחשבון האמיתי, הנקב, הוא אומר, צד הזכות הוא תגורם המעמד ונתן טעם לחייו.

בשבעי-עשרה שנות עבודתו במחיצתו של בן-גוריון הערצתו אליו הלכה וגדלה כפי שמעיד, ככל שנארכי שנות היזכרות: "היום, במבט לאחור, אני גאה שיעדתי לקרוא גדולה בגדולתה".

הרשימה כמותרת. גם בחיל וגם ברוח, נפתחה בשאלת תלמידה של בית-ספר ברוסונה אגן ביו-גרפיהו: "מה היה היום שבו היית הכי שבע-יצון במיד ד' והוא השוב לה: "אדם שהוא שבע-יצון טוב אינו שואף, אינו חולם, אינו יוצר ואינו טובע. לא, לא היה לי אף לא רגע אחד של שבע-יצון דיוקן. הרשימה נחתמת בדבריו שאמר משודע לו מות רעייתו: "הממות אין להיה, גם אין להיכחל, הוא ודאי, השאלה היא: איך חיים ולא איך מתים".

הוא שקר להיות כל שעה ושעה במיתה גבות. בחשיבה, בדיבור ובעשייה... כשאני טוער סימן שאני שקט, וכשאני שקט, סימן שאני טוער, אמר למחבר, ובכתיבתו מן בספרו המיוצג והן בספרו המיוצג היה דרוך כולו. בעל רצון זו, סרוכס, חרוץ מאוד, והמייחס לכל מה שהעסיקו באיכפתיות רבה, במחיצתו של בית-ברני היה מתוכנה עם מחוסר-עבודה באותה רצנית טבע התפלסם עם חבריו לקאמנוט. היה תמיד עסוק ותמיד פגוי לעבוד בדברים שגראו לו כדחופים ביותר. עיסוקו היה כמרחיב בדייקנות וללא התחמקות מהכרעה או רישול בעבודה. נהגו היה להגיש לעוזריו שאלות מנוסחות בכתב ובקש את השובתם בריכים.

Blue and white

While the Israeli Cabinet was taking its final decisions this week on the peace treaty with Egypt, many thousands of Israelis were out in the streets demonstrating—not for or against the Carter peace plan, but, much more mundane, against the soaring cost of living. This is now biting deeply not only into the earnings of those further down the wage scale, but equally so (or, perhaps, even more so, since, in economic terms, they have further to fall than their blue-collar colleagues) into the standards of the middle class. No Israeli Government, from the very first until the present one, has given the Israeli economy the time and attention it needs, and certainly no Prime Minister with, perhaps, the sole exception of the late Levi Eshkol, has made any pretence about having mastered even the rudiments of State financing. Yet, second only to peace—and, possibly, even equal to it—the economic stability of Israel is vital to its survival on a firm foundation. It is not merely that a solid economy is alone the guarantee of a firm democratic structure. There is also the question of national morale, a matter which cannot be lightly dismissed and which will bulk even larger if the peace process not only "takes," but also holds. Undeniably, there is nothing more demanding and exciting for the Cabinet than its involvement in world-shaking developments with global implications. But government does not consist only of this, and Mr Begin's Government was brought to power not on the expectation that it would bring peace (which, if it comes, is indeed a blessing beyond compare), but that it would reform the shattered economy. So far, it has done little better than its predecessors, with some tinkering here, a few reluctant cuts there; but scarcely anything in the way of reconciling the deeply felt discontents of the people with the unbalanced economic infrastructure. After the Washington jamboree, Mr Begin and his colleagues must give more of their time to the internal situation if they are not to find that peace has been won abroad, but lost at home.

המחבר מציון: "בשיתוי הנכוח ראה מרוג של יעילות בעבודה וזכמה מדינית. העיתוי הנכוח הוא על-פירוב גם העיתוי המידי, כשהחליט, על אף הלהצים שרבו ונבלו מצד אר"כ, להעתיק את הבירה מתל-אביב לירושלים. לא העלילו כל התעצרות של חבריו לדחות את ההעברה ולוא גם בשבוע אחד. הוא לא אבה לשמוע: יש לבצע את הדבר מיד, עכשיו, בלא דחיי. גם הכנייה ביליסטר שלו היאר כתכנית להקמת מדינה לאלתר, בלומר, חזון ומועד מידי בעצרו. הוא גרס שהזמן פועל גם נגדנו וגם לטובתנו, תלוי בנו, כיצד אנו משתמשים בו. על שולחנו היו מונחים דרך קבע ספר התנ"ך והקונקורדאנציה. בין דפי התנ"ך היו תחובות טיטות-נייר, למטן מראה-טיקוס הדרוש לי לכתובה או לנאום. בקונק דרנציה חיפש ספוקים, שאבה לשבצם בדבריו, רושם המחבר: "לכל קייאחו שיטת התנ"ך רקע גדול ומלהוב. בו מצא את מקור המקורות לאמונה הסוציאליסטית, לבשורה רציונית, להקמת המלחמה, לשאיפת השלום".

הכול מצא בתנ"ך, להחייא את העיקר, אמונה היה בה' שנתגלה לאבות ונתן את תורתו לעמו ישראל וציוה לו חוקיו ומשפטיו לעשותם. בכל הליכותיו אין נזר לא להפליה, לא לשבת ומוצאות, לא למורשת של משה קיבל תורה מסני ומסרה להושע, על השתלשלותה בכל דור ודור. מה שהעסיק אותו, ולשם כך כונס מיבת-עמנואים הדופה, כיו להוכיח, בכיכול, כי, שש כמות אלק רגלי הגברים, לבד חטף, שיצאו מרעמסס לארץ כנען, אינם שש כמות אלק אלא שש מאות משפחות. הדיוקן מצוייר בהעצה ללא גבול. אהבתו המרכיית של בן-גוריון ויהיה, לדרבניו, אהבת האמת, מידה זו מהייבת לציון מעלות ולא להתעלם גם מן הצד השני של המטבע.

גינים מיסטר עבד במחיצתו של לוי אשכול כסגנו במשרד-הכסותן, ולדבריו, חיבב בו את השילוב בין חוש ההומור ויצר-העשייה ללא ליאות. המחבר, מחסידו בן-גוריון, עצמו לעידו מיטי-השעשוע הקשים עם אשכול, ושימש שופרו לדעה, שלאשכול חסרות תכונות של אשכול, ויכית לעמוד בהציעו שנים ארוכות. הוא כותב, זו היתה בהערכתו כנראה, הושפע מריתב-הדעה ומתכונתו המתונה והסלחנית של אשכול, ויכית לעבוד במחיצתו שנים ארוכות. הוא כותב, זו היתה חוויה שידעה עליות ומורדות. אך גם ברגעים הקשים ביותר היתה משוללת זעם, וכמעלה כרמורד, החכמה העממית גברה על הטיביה שבלב. הוא שלל התנשאות. גם לאחר שנעשה ראש הממשלה לא שינה מסיגנון דרכו ולא עזבוה העממות החמה שלו.

ברשימה באים קטעים שיתו של אשכול, בחיתוך-דיבור רציני-הומוריסטי, בעירוב עברי-אידי ללא הצמדת-פנים, שאופייני בו תוך וקח, במקום קנאות-זולתו, התרן-הפשרה לכל סיכסוך, וכפי שאמר, "כל אחד מצורב בפשרה שלו".

ברוח טובה מתוארת פנישיותו של אשכול עם ראש ממשלת צרפת בזמן הווא, סומפדיו, עם שרת-התק קוב דה-מארזיל ועם שרת-הכסותן פייר מסטר. לפני כל אשכול מן הפגישות שאל את מלווהו, המחבר: "מה אתה אומר לשייגן גדול זו?" בשיחתו עם סומפדיו דיבר על סומראגזים, היגיו על התר-ההנהגה ופתח כסובן כבורנות על ראשית גידול אשכוליות וחפוזים בעקלים חם של וגננה. מכאן עבר מעציו לעציו עד שהגיע לעציו השוק המשותף נחמים בין ישראל וצרפת בתחום התקלאי.

בפנייה בין אשכול לבין נשיא אר"כ בימים חם, גיוסון, נוצר מגע בין שני החקלאים, שגנו לפולטיקה, והם שוחחו כדבר איש אל רעהו בענפי חקלאות ובדתי-שבות תלויות.

אשכול היה איש המעשה רציוניתו ציונות חקלאית. אישיותו היתה הכליתית ודעתו אהנה, ללא מצביירות ותגורות. אמונתו, יציבותו, אופטימיותו וחוש החומל שלו, איפשרו לו לגייס אנשים שנינו מוג למעשי-יצירה. המחבר מצו, שגם אותו גייס לעבודה ציבורית, על ברל כצנלסון הוא כותב בהעצת-נעורים ממרחק אל, הארי שבחבורתו, בערב הניספס אחד ביקר ברל בקוצת אומות, בה שהה המחבר, וביקש להראות לו את ההנהגה שהכינו חברי הקבוצה בנוסח סודרני. הוא התיישב על הרשא, דיספך בהנהגה ואמר: "אינני שלם עם ההנהגות המורדות. מילה חדשה אולי יש בה מידה של האמנה לתקופתנו, אבל היא משוללת עוצמת הטוטורית ראשונית. מלים אינן גולדות כבולון, מילון מאשר אותן. העבר הוא שמעניק להן תוכן ומשמעות".

ברל כצנלסון סח למחבר, שהוא צם ביום-הכיפורים ובתשעה-באב, מעולם לא נגע בכשר חז"ר. לא רק מפני שאכילתו אסורה לפי הלכה, אלא גם מתוך יחס כבוד ליהודים שסירבו להקבע לגזירות מדכאותם עד כדי קידוש-השם.

סוכנות לקטעי עתונות
רחוב הרברט סמואל 4
ת.ד. 724, טלפון 234252
ירושלים
23 חדר 1979

אשכול, הירות ואוטונומיה

לוי אשכול היה הראשון שהעלה את העיון האוטונומיה כבסגרת אפשרית לשיהרון בעיית הפליטים הערבים. כראיון לעיתון "הארץ" הפריסאי, כפי שדגש ב"הארץ" מיום 9.7.67, אמר אשכול כי "שאלת הפליטים אשר להשוב על הקמת יתרה פלשתאית שר בגולה יהיה הורדן, ושתכלול את הריכוזים העירוניים הגדולים כגון שבס, ג'נין, קלקיליה ויריחו". תהיה זו, אמר אשכול, "מגמת של משטר אוטונומי שיקיים קשר רום כלכליים, מסחריים ואף תרבותיים עם ישראל".

מיד עם פרסום הדרישה הגילו, הוגשו שאילתות לראשי-הממשלה מאת חברי הכנסת בארד וטוסקט, ונזכה העסק שקמה, טען אשכול כי: אין זאת אלא שהחובת ה"נכבד (המנונה לטוסקט) או הער הון להמוני או עיתון הארץ בלי" בלו את הוצרות".

נדמה כי פרשה שכוחה זו מלי-מדת הרבה על האירועים בארצנו ועל דמותו של אשכול: התייחסות האינטואיטיביות של אשכול לבעיית השטחים (הראיון הגיל הענק פחות מתודש לאחר ששת חודשים), ההתנגדות המכשוליים שהוערטו על דרכם של מחשבי פתרונות אוטונומיים לבעיית הפליטים, ככרת הדרך הארוכה שעברו א, שטוסקט וחבריו מאז אותה זעקה ונשע ומנו, ולבסוף — נסגרתו של